

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ МОРЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ

Код РНПД 04431

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Фінанси

FINANCE

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

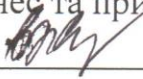
тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітня програма «Бізнес та приватне підприємництво»
« 24 » 10 2022 року. – 21 с.

Розробник: Рогов Г.К., професор кафедри фінансів, докт. екон. наук.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінанси» узгоджено з гарантом освітньої програми:

Гарант освітньої програми «Бізнес та приватне підприємництво»
к.е.н., доцент Олена ЖУКОВА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінанси» розглянуто на засіданні кафедри фінансів

Протокол № 3 від «25» 10 2022 р.
Завідувач кафедри д.е.н., професор Георгій РОГОВ

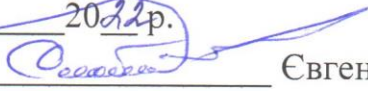
Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінанси» розглянуто методичною радою Факультету економіки моря

Протокол № 4 від «01» 11 2022 р.
Голова к.е.н., доцент Вячеслав ІВАТА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Фінанси» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси» затверджено Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 9 від «23» 11 2022р.
Голова НМР НУК Євген ТРУШЛЯКОВ

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	6
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування	12
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	13
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
9. Засоби навчання.....	15
10. Рекомендовані джерела інформації.....	15
Додаток А	20

ВСТУП

Анотація

Фінанси є головним інструментом реалізації державної політики, індикатором рівня економічного розвитку суспільства та інструментом цього розвитку. Вони відіграють провідну роль, оскільки їх функціонування визначає кількісні та якісні параметри кожного економічного явища або процесу. Практично всі економічні інструменти господарювання (ціноутворення, отримання прибутку, оплата праці, інвестування, кредитування, обіг цінних паперів тощо) пов'язані з фінансами. Тому майбутні фахівці повинні мати базові теоретичні знання та володіти відповідними компетенціями в галузі фінансів, що необхідні на практиці на макро- і мікрорівнях для розв'язання завдань, пов'язаних з формуванням, розподілом та використанням грошових доходів та фондів фінансових ресурсів.

Ключові слова: фінанси, фінансова система, фінансова політика, бюджетна система, податкова система, державні фінанси, місцеві фінанси, державний кредит, фінанси підприємств, фінанси населення, фінансова інфраструктура, фінансовий ринок.

Abstract

Finance is the main instrument of public policy's realization, an indicator of society's economic development and a tool for this development. Finance plays a leading role, as their functioning determines the quantitative and quality parameters of every economic phenomenon or process. Practically all economic instruments of management (pricing, receiving a profit, payment of wages, investing, crediting, circulation of securities and others) are related to finance. Therefore future specialists must have basic theoretical knowledge and have the appropriate competencies in the field of finance, which are needed in practice at the macro- and microlevels to solve problems related to the formation, distribution and use of cash income and funds of financial resources.

Key of words : finance, financial system, financial policy, budgetary system, tax system, public finance, local finance, public credit, corporate finance, household finance, financial infrastructure, financial market.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Обов'язкова	
Модулів – 1			
змістових модулів - 2		Рік підготовки	
		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Освітня програма «Бізнес та приватне підприємництво»	Семестр	
		4-й	4-й
		Лекції	
		30 год.	8 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		Практичні, семінарські	
		45 год.	10 год.
Загальна кількість годин - 150		Самостійна робота	
		75 год.	132
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –5; самостійної роботи студента – 5	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Індивідуальні завдання:	
		–	–
		Вид контролю:	
		Екзамен	Контр. робота, екзамен
		Форма контролю: комбінована	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» є формування у студентів відповідно освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність діяти відповідально та свідомо;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів;
- здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни «Фінанси» є дисципліни: «Політекономія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів наступних результатів навчання:

- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування фінансів

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль. Предмет фінансової науки [33], с. 8-16, [34], с. 17-35, [35], с. 5-23, [36], с. 9-18

Фінанси як економічна категорія. Характерні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінанси як суспільні, економічні, грошові, розподільчі, фондоутворюючі відносини. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями в процесі вартісного розподілу. Економічна сутність фінансів, ціни, заробітної плати, кредиту.

Фінансові фонди як матеріальні носії фінансових відносин. Фінансові ресурси, їх суть і призначення. Класифікація фінансових ресурсів. Роль і значення централізованих фондів у забезпеченні загальнодержавних потреб. Децентралізовані фінансові ресурси.

Функції фінансів. Розподільча функція та механізм її дії. Первинний і вторинний фінансовий розподіл. Об'єкти і суб'єкти фінансового розподілу. Контрольна функція фінансів. Суспільне призначення фінансового контролю як форми реалізації контрольної функції фінансів.

Фінансова наука: предмет та методи.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів [33], с. 20-28, [34], с. 42-64, [36], с. 19-28

Історичний характер фінансів. Причини виникнення та умови існування фінансів. Етапи розвитку фінансів (стародавній, середньовічний, капіталістичний, новітній), їх характеристика. Еволюція податків як першої форми фінансових відносин. Еволюція бюджету та державного кредиту

Тема 3. Фінансова система [33], с. 50-64, [34], с. 75-80, [35], с. 27-38, [36], с. 54-64

Поняття фінансової системи. Принципи побудови фінансової системи. Підходи до визначення фінансової системи: за внутрішньою будовою, за організаційною будовою. Фінансова система за її внутрішньою будовою. Сфери (підсистеми) і ланки фінансової системи, взаємозв'язок між ними. Сфери та ланки фінансової системи України.

Організаційна структура фінансової системи. Органи управління фінансовою системою України, фінансові інститути України. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.

Тема 4. Фінансова політика і фінансове право [33], с. 69-89, [34], с. 81-89, [35], с. 38-58, [36], с. 40-53

Необхідність і зміст фінансової політики. Мета і завдання фінансової політики. Характеристика елементів фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Напрями та типи фінансової політики. Фінансовий механізм, характеристика його складових: фінансове забезпечення, фінансове регулювання, нормативне, правове та інформаційне забезпечення. Фінансове право як самостійна галузь права. Предмет фінансового права. Загальна й особлива частина фінансового права. Система фінансового законодавства.

Змістовий модуль 2. Фінансова система держави

Тема 5. Податки. Податкова система [33], с. 95-119, [34], с. 99-136, [35], с. 65-92, [36], с. 65-75

Сутність податку як основної категорії фінансів. Основні характеристики податків. Податки як інструмент розподілу фінансових ресурсів. Поняття збору. Функціональне призначення податків.

Елементи податку за Податковим кодексом України. Платники податку, їх права та обов'язки. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Класифікація ставок податків та зборів. Порядок обчислення податку. Податковий період. Строк та порядок сплати податків. Строк та порядок подання звітності. Класифікація податкових пільг та їх характеристика.

Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі податки. Податок на прибуток підприємств. Податок на доходи фізичних осіб. Непрямі податки. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Загальнодержавні та місцеві податки.

Поняття та структура податкової системи та системи оподаткування. Принципи оподаткування в українському податковому законодавстві. Історія становлення та особливості функціонування податкової системи України. Податкова політика як складова фінансової політики держави. Податковий кодекс України, структура та основні положення. Основи функціонування системи оподаткування в Україні та її значення в суспільному розподілі сукупного продукту.

Тема 6. Бюджет. Бюджетна система [33], с. 123-130, с. 134-161, [34], с. 147-173, [35], с. 95-119, [36], с. 76-91

Економічне значення бюджету, його вплив на темпи економічного зростання, структуру та розвиток суспільного виробництва, оптимізацію вартісних пропорцій у розподілі доходів. Специфічні ознаки бюджетних відносин. Бюджет як основний інструмент регулювання та впливу на розвиток економіки країни. Бюджет як централізований грошовий план держави. Функції, що характеризують сутність бюджету як економічної категорії.

Поняття та засади бюджетного устрою. Побудова бюджетних систем унітарних та федеративних держав. Врахування адміністративно-територіального поділу країни при побудові бюджетної системи. Принципи

побудови бюджетної системи України. Сутність та склад бюджетної системи України. Необхідність та економічний зміст міжбюджетних відносин. Види міжбюджетних трансфертів згідно Бюджетному кодексу України

Поняття і стадії бюджетного процесу. Учасники бюджетного процесу. Бюджетний цикл та бюджетний період. Бюджетний процес та бюджетні процедури у частині Державного бюджету України.

Сутність доходів бюджету. Класифікація доходів бюджету. Склад доходів Державного бюджету України. Доходи місцевих бюджетів.

Сутність та класифікація видатків бюджету. Бюджетна класифікація видатків в Україні. Поняття захищених видатків та їх склад. Форми бюджетного фінансування видатків: кошторисне фінансування, бюджетні кредити, бюджетні інвестиції, державні трансферти.

Тема 7. Бюджетний дефіцит [33], с. 167-182, [34], с. 180-185, [35], с. 119-125, [36], с. 92-103.

Поняття бюджетного дефіциту та профіциту. Дефіцит бюджету як один із макроекономічних показників, що характеризують сутність економічної моделі. Види дефіциту бюджетів відповідно українському та зарубіжному досвіду. Причини виникнення бюджетного дефіциту та основні заходи щодо його зниження. Зарубіжний та вітчизняний досвід фінансування дефіциту бюджету. Поняття бюджетної безпеки та індикатори її оцінки.

Тема 8. Державний кредит [33], с. 186-200, [34], с. 185-193, [35], с. 125-129, [36], с. 105-113.

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Види та форми державного кредиту.

Державний борг, його структура. Функції державного боргу. Класифікація боргу. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Причини і наслідки зростання державного боргу. Зміст та етапи управління державним боргом. Джерела фінансування державного (місцевого) боргу. Обслуговування державного боргу. Методи управління державним боргом.

Сутність боргової безпеки держави. Індикатори оцінки боргової безпеки держави. Соціально-економічні наслідки державного боргу.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання [33], с. 204-219, [34], с. 174-180, [36], с. 115-124.

Суть місцевих фінансів, причини їх появи. Місцеві фінанси як система. Взаємозв'язок місцевих і державних фінансів. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення

економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.

Місцеві бюджети – провідна ланка місцевих фінансів. Доходи та видатки місцевих бюджетів. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лек	практ.	с.р.		лек	практ.	с.р.
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування фінансів								
Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль. Предмет фінансової науки	13	2	4	7	28	2	1	12
Тема 2. Генезис і еволюція фінансів	13	2	4	7			1	12
Тема 3. Фінансова система	15	4	4	7	32	2	1	13
Тема 4. Фінансова політика і фінансове право	19	4	6	9			1	15
Разом по змістовному модулю 1	60	12	18	30	60	4	4	52
Змістовий модуль 2. Фінансова система держави								
Тема 5. Податки. Податкова система	21	4	7	10	19	1	2	16
Тема 6. Бюджет. Бюджетна система	17	4	5	8	34	1	1	16
Тема 7. Бюджетний дефіцит	18	4	4	10			1	15
Тема 8. Державний кредит	13	4-2	4	7	17	1	1	15
Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання	21	4	7	10	18	1	1	16
Разом по змістовому модулю 2	90	18	27	45	90	4	8	78
Усього годин за модулем 1	150	30	45	75	150	8	10	132

Примітка. Для студентів заочної форми навчання читаються оглядові за темами змістових модулів в обсягах відповідно до таблиці (розд. 4).

Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		д	з
1.	Сутність фінансів, їх функції і роль. Предмет фінансової науки	4	1
2.	Генезис і еволюція фінансів	4	1
3.	Фінансова система	4	1
4.	Фінансова політика і фінансове право	6	1
5.	Податки. Податкова система	7	2
6.	Бюджет. Бюджетна система	5	1
7.	Бюджетний дефіцит	4	1
8.	Державний кредит	4	1
9.	Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм та фінансове вирівнювання	7	1
	Всього:	45	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять - 0,5 год./1 год. занять (1 година на 1 лекцію);
- підготовка до практичних і семінарських занять - 2 год /1 заняття;;
- підготовка до екзамену – 15 год.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	30
2	Підготовка до практичних і семінарських занять	45	45
3	Підготовка домашньої контрольної роботи	–	42
4	Підготовка до екзамену	15	15
	Разом	75	132

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування;
- для лекційних занять: лекція, ілюстрування;
- для практичних та семінарських занять: практична робота, методи контролю і самоконтролю, фронтальне опитування, контрольні роботи, контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Засобами діагностики і методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- поточний модульний контроль (денна форма) та контрольна робота (заочна форма);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 до 90 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного іспиту в загальній системі оцінок – 10 балів. Право здавати заключний іспит дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Відповіді на практ.занят.	Критерії оцінювання під час поточного контролю
6	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, практичне завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень
4-5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу, практичне завдання виконано повністю і вчасно, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
3-4	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована, містить математичні неузгодження. практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована, математичний апарат не використовується, практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Студент не дає відповіді, практичне завдання не виконано

Поточний модульний контроль у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
бал	18	16	14	12	10	9	7	6	5	3	0

Критерії оцінювання контрольної роботи (заочна форма)

Контрольна робота складається з двох теоретичних питань та одного практичного завдання. За кожне питання здобувач отримує максимально 12 балів.

Кількість балів	Критерії оцінювання контрольної роботи	
	Теоретичне питання	Практичне завдання
12	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.	Практичне завдання виконано правильно, без зауважень
8-11	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.	Практичне завдання виконано повністю, але містить несуттєві недоліки (висновки, оформлення тощо)
6-7	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.	Практичне завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці
2-5	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.	Практичне завдання виконано частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Здобувач не дає відповіді.	Практичне завдання не виконано

Підсумковий контроль (екзамен) у формі тестування

% вірних відповідей	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10	0
бал	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Бали	Вид роботи	Бали
ЗМ1	Тема 1	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 2	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 3	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 4	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	ПМК	Тест	18		
ЗМ2	Тема 5	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 6	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 7	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 8	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	Тема 9	Практичне заняття	6	Практичне заняття	6
	ПМК	Тест	18		
	КР			Контрольна робота	36
Підсумковий контроль		Екзамен	10	Екзамен	10
Сума балів			100		100

9. Засоби навчання

Навчальний процес потребує використання:

- мультимедіа, відео- і звуковідтворювальної, проєкційної апаратури (проектори, екрани, смартдошки тощо);
- комп'ютерів, комп'ютерних систем та мереж;
- програмного забезпечення (для підтримки дистанційного навчання та ін.);
- власних мобільних пристроїв (смартфони, планшети, ноутбуки, тощо);
- бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації з дисципліни «Фінанси»

Основна література

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України . від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Голос України від 13.07.1996, № 128. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 8 липня 2010 року № 2456-VI // Голос України від 04.08.2010, № 143. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 16.01.2003 року №436-IV // Голос України від 14.03.2003, № 49. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс] // Голос України від 04.12.2010, № 229-230. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI [Електронний ресурс] // Голос України від 21.04.2012, № 73-74. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4495-17>
6. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2258-VIII // Голос України від 07.02.2018, № 25. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
7. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України № 2121-III від 07.12.2000 р. // Голос України від 23.01.2001, № 12. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

8. Про господарські товариства [Електронний ресурс] : Закон України від 19.09.91р. № 1576- XII // Голос України від 11.10.1991. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

9. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України №448/96/ВР від 30.10.1996р. // Голос України від 26.11.1996. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>

10. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939- XII // Голос України від 2.03.1993. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2939-12>

11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV Голос України від 03.11.1999. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття [Електронний ресурс] : Закон України від 2 березня 2000р. № 1533-III // Голос України від 11.04.2000. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1533-14/ed20110519>

13. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР // Голос України від 26.07.1997. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-%D0%B2%D1%80>

14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI // Голос України від 26.08.2010 № 171. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

15. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 16 квітня 1991 р. №959-XII // Голос України від 12.06.1991. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

16. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII // Голос України від 21.11.1991. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

17. Про інститути спільного інвестування [Електронний ресурс] : Закон України № 5080-VI від 05.07.2012 р. // Голос України від 18.08.2012 № 153. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.

18. Про іпотеку [Електронний ресурс] : Закон України від 5 червня 2003р. № 898-IV // Голос України від 15.07.2003 № 129. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15>

19. Про місцеве самоврядування в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Голос України від 12.06.1997. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

20. Про кредитні спілки [Електронний ресурс]: Закон України № 2908-III від 20.12.2001р. // Голос України від 22.01.2002 № 13. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>

21. Про Національний банк України [Електронний ресурс]: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999р. // Голос України від 22.06.1999. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

22. Про депозитарну систему в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-IV // Голос України від 11.10.2012 № 191. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/ru/5178-17>

23. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] : Закон України від 9.07.2003р. № 1057-IV // Голос України від 19.08.2003 № 154. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1057-15>

24. Про пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] : Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1788-XII // Голос України від 17.12.1991. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>

25. Про підприємництво [Електронний ресурс] : Закон України від 7 лютого 1991 р. № 698-XII // Голос України від 05.03.1991. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12>

26. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2346-III // Голос України від 16.05.2001 № 84. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>

27. Про Рахункову палату [Електронний ресурс] : Закон України від 02.07.2015р. № 576-VIII // Голос України від 08.08.2015 № 145. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19>

28. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Голос України від 11.04.1996. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/85/96-ВР>

29. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України № 2374-III від 05.04.2001р.–Урядовий кур'єр від 04.05.2001 № 78. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>

30. Про фінансовий лізинг [Електронний ресурс]: Закон України № 723/97-ВР від 16.12.1997р. – Урядовий кур'єр від 10.01.1998. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-ВР>

31. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг [Електронний ресурс]: Закон України № 2664-III від 12.07.2001р. // Голос України від 22.08.2001 № 150 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>

32. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс]: Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. – Голос України від 14.04.2006 № 69. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

Основна

33. Глущенко А. С. Фінанси: Навч. посіб. [Електронний ресурс] / А.С. Глущенко. – Львів «Магнолія 2006», 2014. – 440с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/13888/2/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%20%28%D0%93%D0%BB%D1%83%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%90.%D0>

%A1.%29.pdf

34. Кремень О.І. Фінанси: навч. посібник / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К.: «Центр учбової літератури», 2018. – 416 с.

35. Фінанси: навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. П. Полтініна та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19579/1/2017%20-%20%D0%96%D1%83%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86%20%D0%92%2C%20%D0%93%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E%20%D0%92%2C%20%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%82%D1%96%D0%BD%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%9F%2C%20%D0%9D%D0%B0%D0%B9%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E%20%D0%84%20%D1%82%D0%B0%20%D1%96%D0%BD.pdf>

36. Фінанси: Навчальний посібник: експрес курс [Електронний ресурс] / [Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.] за заг. ред. Волохової І. С. – Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. – 262 с. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7066/1/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8.pdf>

Допоміжна

1. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с. – Режим доступу:

http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/22118/1/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%b2_%d1%82%d0%b0%d0%b1%d0%bb%d0%b8%d1%86%d1%8f%d1%85_%d1%81%d1%85%d0%b5%d0%bc%d0%b0%d1%85_%d1%82%d0%b8%d1%82%d1%83%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b0.pdf

2. Дема Д. І. Фінансовий ринок : навч. посібник [Електронний ресурс] / Д. І. Дема, І. В. Абрамова, Л. В. Недільська; за заг. ред. Д.І. Деми. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – 448 с. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8390/1/Finansovu%20runok_2017_448.pdf

3. Клименко В.В. Фінансовий ринок : навч. посіб. / за ред. Павлова В.І. [В.В. Клименко, Л.М. Акімова, Л.М. Докієнко]. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 358 с.

4. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / за ред. Макаренка М.І. та Д'яконової І.І. [І.І. Д'яконова, М.І. Макаренко, Ф.О. Журавка та ін.]. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 548 с.

5. Фінанси для фінансистів : підручник [Електронний ресурс] / О. А. Шеремет, І. В. Дем'яненко, К. В. Багацька [та ін.]; за заг. ред. Т. А.

Говорушко – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 612 с. – Режим доступу:

<http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18193/1/Govoruchko.pdf>

6.Фінанси: підручн. [Електронний ресурс] / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. –К.: Алерта, 2017. – 406 с. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/9224/1/Finansu_2017_406.pdf

7.Говорушко Т. А. Страхування: навч. пос. / Т. А. Говорушко, В. М. Стецюк. – Л.: Видавництво «Магнолія 2006». – 2014. – 328 с.

8.Financial markets and institutions / Frederic S. Mishkin, Stanley G. Eakins. - 7th ed. – Boston : Prentice Hall. – 2012. – 623 p.

9FOUNDATIONS of financial markets and institutions. - Fourth edition / Fabozzi, Modigliani, Jones. – Harlow, Essex Pearson. – 2014. – 698 p.

10. Finance / Ehsan Nikbakht, Frank G. Zarb, A.A. Groppelli. – 7th ed. – Hauppauge, New York: Barron's Educational Series, Inc. – 2018. – 628 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - законодавство України / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України / Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Національного банку України / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>

6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>

7. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку/ Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ssmc.gov.com.ua>

8. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України / Фонд соціального страхування України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fssu.gov.ua>

9. Офіційний веб-портал Пенсійного фонду України / Пенсійний фонд України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pfu.gov.ua>

10. Офіційний сайт Державної служби зайнятості / Державна служба зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.dcz.gov.ua/>

**Питання для підготовки до екзамену
з дисципліни «Фінанси»**

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування фінансів

1. Економічна суть фінансів.
2. Необхідність та роль фінансів в економічній системі держави.
3. Фінанси як історична категорія. Передумови виникнення фінансів.
4. Функції фінансів.
5. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.
6. Фінансова система як економічна категорія.
7. Структура фінансової системи за внутрішньою будовою.
8. Організаційна структура фінансової системи.
9. Характеристика сфер та ланок фінансової системи.
10. Етапи розвитку та становлення фінансів на Україні
11. Поняття фінансової політики, її суть і завдання.
12. Типи і види фінансової політики.
13. Поняття фінансового механізму. Основні елементи фінансового механізму.
14. Поняття і система фінансового права.

Змістовий модуль 2. Фінансова система держави

15. Суть і функції податків.
16. Елементи податку.
17. Види податків за різними ознаками класифікації.
18. Склад і структура податкової системи України.
19. Сутність податкової політики держави.
20. Податкова служба, її роль і функції.
21. Необхідність, суть і функції бюджету.
22. Поняття бюджетної системи. Структура бюджетної системи України.
23. Поняття бюджетного устрою. Принципи розмежування доходів і видатків між окремими ланками бюджетної системи.
24. Стадії бюджетного процесу.
25. Класифікація доходів бюджету.
26. Склад неподаткових надходжень до бюджету.
27. Класифікація видатків бюджету.
28. Форми, принципи і методи бюджетного фінансування.
29. Поняття бюджетного дефіциту та його наслідки.
30. Види бюджетного дефіциту.
31. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
32. Економічна сутність державного кредиту.
33. Форми державного кредиту. Класифікація державних позик.
34. Державний борг, його суть, види та наслідки.
35. Джерела обслуговування державного боргу.
36. Методи управління державним боргом, їх характеристика.

37. Місцеві бюджети, їх роль і функції.
38. Джерела доходів місцевих бюджетів.
39. Напрями видатків місцевих бюджетів.
40. Необхідність фінансового вирівнювання в Україні. Форми міжбюджетного регулювання.